

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 28 februari 1930 kl. 2 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1930/1931 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet.

(3:e avd.)

Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 3 januari 1930 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1930/1931 har Kungl. Maj:t i avseende å tionde huvudtiteln, innefattande anslagen till handelsdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden nämnda dag) att till upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,900 kronor.

Departementets verksamhet.
[1*.]

Till upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet är i riksstaten för innevarande budgetår anvisat ett anslag å enahanda belopp som det nu äskade.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,900 kronor.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2) att till bestridande av kostnaderna inom handelsdepartementet för ökad föredragning i regeringsrätten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

Ökad föredragning i regeringsrätten.
[2.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 2 i återopade statsrådsprotokollet.

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

Till bestridande under tiden 1 januari—30 juni 1929 av kostnaderna inom handelsdepartementet för ökad föredragning i regeringsrätten anvisade riksdagen för budgetåret 1928/1929 ett extra anslag å 3,500 kronor. För motsvarande ändamål under tiden 1 juli 1929—30 juni 1930 har riksdagen under tionde huvudtiteln för budgetåret 1929/1930 anvisat ett extra anslag å 7,000 kronor.

Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag om höjning av det för innevarande budgetår anvisade anslaget med 3,000 kronor är beroende av att departementets föredragning i regeringsrätten på grund av den starkt stegrade tillströmningen av regeringsrättsmål, särskilt patentbesvär, måst utsträckas.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna inom handelsdepartementet för *ökad föredragning i regeringsrätten* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

Centrala verk med underlydande stater.

Kommers-
kollegium.
[3.]

3:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3) att *dels*, med godkännande av det av chefen för handelsdepartementet förordade förslaget till stat för kommerskollegium, att tillämpas från och med den 1 juli 1930, minska det ordinarie förslagsanslaget till kollegium, nu 552,700 kronor, med 14,400 kronor till 538,300 kronor,

dels ock besluta, att uti den till avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, hörande tjänsteförteckningen må under tionde huvudtiteln, med uteslutande av vad nu beträffande navigationsskoleinspektören hos kommerskollegium är infört, införas följande:

Verk och befattningar

Avdelning och
lönegrad enl.
löneplanen

Inspektör för handelsflottans befälsskolor B 29.

I riksstaten för budgetåret 1929/1930 är det ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium upptaget med 552,700 kronor, varjämte för sagda tid till förstärkning av kollegii arbetskrafter anvisats ett extra anslag av 11,784 kronor.

Den av 1929 års riksdag — efter behandling av Kungl. Maj:ts förslag till besparingar och förenklingar i kommerskollegii organisation — godkända staten för ämbetsverket har följande utseende:

Avlöningsstat

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 405,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 105,000
	kronor 510,000.

Övergångsstat.

Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor 42,700.
---	----------------

Sistnämnda anslagspost är enligt riksdagens skrivelse den 3 juni 1929, nr 268, beräknad med utgångspunkt från att å övergångsstat från och med den 1 juli 1929 skulle vara upptagna följande befattningar:

	Lönegrad
1 förste byråingenjör	B 24
1 teknisk konsulent	B 24
1 aktuarie	B 21
2 notarier	B 21
1 kansliskrivare	B 11.

På grund av att innehavaren av den ena av ovannämnda notariebefattningar den 14 juni 1929 utnämnts till sekreterare i kommerskollegium, blev emellertid endast en notariebefattning uppförd å övergångsstaten.

Sedan numera jämväl innehavaren av den återstående å övergångsstaten för kommerskollegium uppförda notariebefattningen vunnit befordran till högre tjänst i kollegium, har förslagsanslaget till avlöningar åt övriga å nämnda stat upptagna befattningshavare ansetts kunna minskas med 14,424 kronor till 28,276 kronor eller till, i runt tal, 28,300 kronor. Då i övrigt någon ändring i den för kollegium nu gällande staten icke föreslagits, skulle sålunda vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag samma stat från och med den 1 juli 1930 erhålla följande utseende:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 405,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 105,000
	kronor 510,000.

Övergångsstat.

Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor 28,300
	<i>Förslagsanslag</i> kronor 538,300.

I detta sammanhang har departementschefen meddelat, att kommerskollegium i samband med framställt förslag om viss omorganisation av rikets navigationsskolor föreslagit, att den nuvarande inspektören för dessa skolor, den å kollegii ordinarie stat uppförda navigationsskoleinspektören, skulle benämnas »inspektör för handelsflottans befälsskolor».

För ifrågavarande omorganisationsförslag har departementschefen under punkt 9 av förevarande huvudtitel lämnat närmare redogörelse. Då den föreslagna ändrade benämningen å nyssnämnda befattningshavare inverkar å tjänsteförteckningen för kollegium, har departementschefen emellertid i samband med behandlingen av förevarande anslag uttalat, att han icke haft någon erinran att göra mot kollegii förslag i nu avsedda del.

*Utskottets
yttrande.*

Kungl. Maj:ts förslag i avseende å bestämmande av kommerskollegii ordinarie stat och anslag till 538,300 kronor har icke givit utskottet anledning till erinran.

Av utskottets ståndpunkt till förslaget om viss omorganisation av rikets navigationsskolor, varom närmare förmäles under punkt 8 här nedan, följer, att utskottet däremot ansett framställningen rörande ändrad benämning av navigationsskoleinspektören icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer alltså,

a) att riksdagen må, med godkännande av det i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1930 förordade förslaget till stat för *kommerskollegium*, att tillämpas från och med den 1 juli 1930, minska det ordinarie förslagsanslaget till kollegium, nu 552,700 kronor, med 14,400 kronor till 538,300 kronor;

samt

b) att Kungl. Maj:ts förslag om uteslutande av vad nu beträffande navigationsskoleinspektören är infört i den till avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, hörande tjänsteförteckningen samt införande i samma förteckning av benämningen inspektör för handelsflottans befälsskolor icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

*Kommers-
kollegii verk-
samhet.*

[4.]

4:o) I anledning av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 4 och 5) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *uppehållande av kommerskollegii verksamhet*, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 11,784 kronor.

5:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 6) får utskottet hemställa,

*Arvode åt en
assistent vid
sprängämnes-
inspektionen.*

[6.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 6,800 kronor.

6:o) I enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 7) hemställer utskottet,

*Arvoden åt
två assistenter
vid statens
elektriska
inspektion.*

[7.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *arvoden åt två assistenter vid statens elektriska inspektion* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 13,600 kronor.

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8) att till uppehållande av fartygsinspektionens verksamhet, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 100,000 kronor.

*Fartygs-
inspektionens
verksamhet.*

[8.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 8—11 i statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för budgetåret 1928/1929 ägt rum, till upprätthållande av fartygsinspektionens verksamhet utöver det ordinarie förslagsanslaget för budgetåret 1929/1930 anvisat ett extra anslag av 95,678 kronor.

Nämnda anslag är, på sätt framgår av Kungl. Maj:ts proposition nr 161 till 1929 års riksdag, avsett att användas på följande sätt:

Avlöning åt en extra funktionär med förläggningsort i Stockholm	kronor	4,932	
Avlöning åt en extra funktionär med förläggningsort i Göteborg	»	4,770	9,702
Avlöning åt ett extra skrivbiträde med förläggningsort i Sundsvall	»	1,770	
Avlöning åt ett extra skrivbiträde med förläggningsort i Stockholm	»	1,836	
Avlöning åt ett extra skrivbiträde med förläggningsort i Göteborg	»	1,770	5,376
Sakkunniga biträden vid förrättningar inom Sverige	kronor		1,000
Ersättning för skrivmaterialer, lokalhyror och andra kontorskostnader för fartygsinspektörerna och extra funktionärerna	»		32,050
Resekostnads- och traktamentsersättning till fartygsinspektörerna och extra funktionärerna	»		47,550
	Summa kronor		95,678.

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag, som innebär en höjning av anslagsposterna för ersättning till skrivmaterialier, lokalhyror m. m. samt resekostnads- och traktamentsersättning till fartygsinspektörer och extra funktionärer — den förra posten med 1,950 kronor och den senare med i runt tal 2,400 kronor — har utskottet icke velat motsätta sig och får alltså hemställa,

att riksdagen må till *uppehållande av fartygsinspektionens verksamhet*, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 100,000 kronor.

Handels-
flottans be-
fälskolor.
[9.]

8:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att *dels*, med uteslutande av det under rubriken »Undervisningsanstalter för sjöfart» uppförda ordinarie anslaget till navigationsskolorna, under samma rubrik uppföra ett ordinarie anslag till handelsflottans befälsskolor av 173,700 kronor,

dels fastställa stat för handelsflottans befälsskolor av den lydelse, bilaga vid statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1930 utvisar, att gälla från och med den 1 juli 1930,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att för innehavarna av de till inrättande föreslagna nya tjänsterna vid nämnda skolor utfärda bestämmelser rörande ändrade villkor i fråga om tjänstgöringsskyldighet m. m.

Det ordinarie anslaget till navigationsskolorna är i riksstaten för budgetåret 1929/1930 upptaget med 171,000 kronor. Av detta anslag äro enligt den för navigationsskolorna gällande staten 86,300 kronor avsedda till löner åt föreståndare och ordinarie lärare, 64,665 kronor till arvoden åt extra lärare, 9,850 kronor till böckers, undervisningsmateriells och andra inventariers underhåll och förökande samt till utgifter för bränsle, lyshållning m. m., 1,200 kronor till arvode åt en särskild examensförrättare i vissa klasser, 7,975 kronor till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m., varjämte till Kungl. Maj:ts disposition ställts ett belopp av 1,010 kronor.

Utöver ovannämnda anslag till navigationsskolorna äro i riksstaten under rubriken »Undervisningsanstalter för sjöfart» uppförda dels ytterligare två ordinarie anslag, nämligen ett reservationsanslag å 2,200 kronor till navigationslärarkursen och ett förslagsanslag å 23,000 kronor till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart, dels ock ett extra förslagsanslag å 3,900 kronor till provisorisk avlöningsförbättring för vissa lärare vid navigationsskolorna.

Navigationsskolorna äro för närvarande fem till antalet, förlagda till Stockholm, Göteborg, Malmö, Härnösand och Kalmar. Av dessa inrymma de fyra förstnämnda såväl en navigationsavdelning för utbildande av däcksbefäl som en maskinistavdelning för utbildande av maskinbefäl.

Vid navigationsskolan i Kalmar finnes däremot endast navigationsavdelning. Navigationsavdelning omfattar sjökaptens-, styrmans- och skepparklass, maskinistavdelning 1:a maskinist- (övermaskinist-), 2:a maskinist- och 3:e maskinistklass. Lärokursen i skepparklass och 3:e maskinistklass pågår omkring tre månader, under det att undervisningen i övriga klasser pågår ett helt läsår, fördelat på höst- och vårtermin.

Vid varje navigationsskola finnes en föreståndare, som jämväl undervisar i sjökaptensklassen. Föreståndare utnämnes av Kungl. Maj:t. Därjämte finnas vid varje skola en eller flera, vid samtliga skolor tillhoppa 18, ordinarie lärare, som utnämnas av överstyrelsen för skolorna. I staten för skolorna avsedda extra lärare förordnas jämväl av överstyrelsen. Såsom överstyrelse fungerade till och med år 1919 marinförvaltningen, varefter kommerskollegium övertagit uppdraget.

Direktion för navigationsskola utses av stadsfullmäktige i den stad, där skolan är förlagd. Staden tillhandahåller enligt åtagande vid skolans upprättande lokal för skolan samt bostadslägenhet för föreståndaren.

Elev vid navigationsskola erlägger vissa mindre avgifter till skolan och användas dessa, i den mån den skolan tillkommande delen av anslaget till böckers, undervisningsmateriels och andra inventariers underhåll och förökande samt till utgifter för bränsle, lyshållning m. m. befinnes otillräcklig, såsom bidrag för nämnda ändamål.

Navigationsskolornas nuvarande organisation grundar sig på beslut av 1911 års riksdag. Dessförinnan funnos i riket 10 navigationsskolor, förlagda till Stockholm, Göteborg, Malmö, Härnösand, Strömstad, Karlshamn, Kalmar, Västervik, Visby och Gävle. Enligt Kungl. Maj:ts förslag till 1911 års riksdag skulle skolornas antal begränsas till 7, förlagda till Stockholm, Göteborg, Malmö, Härnösand, Kalmar, Gävle och Västervik. Riksdagen beslöt emellertid indragning av jämväl de två sistnämnda skolorna.

Sedan Kungl. Maj:t efter förslag av kommerskollegium den 5 oktober 1923 beslutat indragning från och med den 1 januari 1924 av 3:e maskinistklassen vid navigationsskolan i Malmö och en 2:a maskinistklass vid navigationsskolan i Stockholm, finnas följande klasser inrättade vid de nu förefintliga navigationsskolorna:

Navigationsskolan i	K l a s s e r					
	Sjö- kaptens-	Styr- mans-	Skeppar-	1:a ma- skinist-	2:a ma- skinist-	3:e ma- skinist-
Stockholm	1	2	1	1	1	1
Göteborg	2	2	1	2	2	1
Malmö	1	2	1	1	1	—
Härnösand	1	1	1	1	1	1
Kalmar	1	1	1	—	—	—
Summa	6	8	5	5	5	3

Antalet elever i de olika klasserna är mycket växlande. Jämlikt vid 1911 års omorganisation givna riktlinjer tillser emellertid överstyrelsen, att elevantalet icke i någon klass överstiger 24. Ett större antal har nämligen ansetts omöjliggöra det personliga handledande av eleverna, som i ett flertal läroämnen erfordras.

I ett den 4 februari 1925 avgivet betänkande rörande omorganisation av kommerskollegium och vissa kollegium underlydande myndigheter föreslog 1923 års besparingskommitté beträffande navigationsskolorna indragning av skolorna i Härnösand och Kalmar samt av två klasser, en 1:a maskinist- och en 2:a maskinistklass, vid navigationsskolan i Göteborg, dock att, i mån av behov, i Härnösand skulle anordnas skeppar- och 3:e maskinistkurser samt i Kalmar skepparkurser.

På grundval av den ytterligare utredning, som i anledning av kommitténs framställning ägde rum, framlade Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1926 års riksdag förslag rörande vissa inskränkningar i navigationsskolornas organisation. I anslutning till en av kommerskollegium gjord hemställan om indragning med utgången av läsåret 1925/1926 av sjökaptensklassen och 1:a maskinistklassen vid navigationsskolan i Härnösand föreslog Kungl. Maj:t riksdagen, att å övergångsstat skulle från och med den 1 juli 1926 uppföras två lärarbefattningar vid nämnda skola.

Förslaget vann ej riksdagens bifall. I anledning av väckta motioner anhöll emellertid riksdagen, som för budgetåret 1926/1927 uppförde ordinarie anslaget till navigationsskolorna med oförändrat belopp, i skrivelse nr 234, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en allsidig utredning av frågan, huru befälsutbildningen för den svenska handelsflottan måtte kunna lämpligen ordnas, och vidtaga de åtgärder, som med anledning av denna utredning kunde visa sig erforderliga.

Genom beslut den 19 november 1926 uppdrog Kungl. Maj:t åt kommerskollegium att verkställa den av riksdagen begärda utredningen, därvid kollegium bemyndigades att för utredningsarbetet anlita biträde av samtidigt högst två sakkunniga personer. Med stöd av detta bemyndigande har kollegium för ändamålet såsom sakkunniga (*fartygsbefälssakkunniga*) anlitat direktören i Sveriges Fartygsbefäls Förening, sjökaptenen N. P. Larsson och vice verkställande direktören i Stockholms Rederiaktiebolag Svea, kommandörkaptenen B. R. von Sydow ävensom för viss tid, varunder von Sydow tillfälligtvis frånträdde sitt uppdrag, ordföranden i Sveriges Segelfartygsförening, tullkontrollören C. Rudberg.

Sedan examensförrättaren i 1:a och 2:a maskinistklasserna, mariningenjören C. C. Böös på uppdrag av kollegium utarbetat och till kollegium överlämnat viss utredning med förslag rörande de åtgärder, som borde vidtagas för vinnande av en förbättrad undervisning vid navigationsskolornas maskinistavdelningar, ävensom förslag till vissa organisatoriska

förändringar beträffande samma avdelningar samt yttranden över berörda förslag inhämtats från navigationsskolorna och Svenska Maskinbefäls-Förbundet, tillkallade kollegium den 17 november 1928 efter be- myndigande av Kungl. Maj:t förenämnde Böös samt verkställande direk- tören i nyssnämnda förbund, övermaskinisten S. L. Åström ävensom ordi- narie läraren å maskinistavdelningen vid navigationsskolan i Göteborg, civilingenjören P. G. Roos att såsom sakkunniga biträda kollegium vid ut- arbetande av slutligt förslag rörande ordnandet av utbildningen av ma- skinister för den svenska handelsflottan. Dessa sakkunniga (*maskinbe- fälssakkunniga*) hava den 5 mars 1929 avgivit betänkande med förslag i ämnet.

Samtliga utredningar hava ägt rum under direkt ledning av föredra- ganden inom kollegium i navigationsskoleärenden, kommandörkaptenen A. Carell.

Över det av maskinbefälssakkunniga avgivna betänkandet hava yttran- den avgivits av föreståndare och lärare vid navigationsskolorna i Stock- holm, Göteborg, Malmö och Härnösand, direktionerna för nämnda skolor, Sveriges Redareförening, Sveriges Allmänna Sjöfartsförening, Stockholms Rederiförening och Svenska Maskinbefäls-Förbundet.

Vidare hava föreståndarne och lärarne vid rikets samtliga naviga- tionsskolor utlåtitt sig över uppgjort förslag till timplaner m. m. vid sko- lornas navigationsavdelningar.

I skrivelse den 30 september 1929 har därefter kommerskollegium framlagt på ovannämnda i olika avseenden verkställda utredningar fotade förslag till viss omorganisation av navigationsskolorna samt modernisering av undervisningen vid desamma.

Kollegii uttalanden återfinnas å sid. 14—44 och 52—63 i statsrådsproto- kollet.

Departementschefens yttranden återgivas å sid. 44—52 samt 64 och 65 i samma protokoll.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till be- handling förehått

dels två lika lydande motioner, väckta, den ena, nr 144, inom första kammaren av herr *I. Österström* och den andra, nr 218 inom andra kam- maren av herr *M. V. Sandström* m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag i årets statsverksproposition om indragning från och med nästa budgetår av 1:a maskinistklassen i Härnösand;

dels ock en inom andra kammaren av herr *C. Brännberg* m. fl. väckt motion, nr 106, vari föreslagits, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att realskoleexamen icke må sättas som villkor för inträde vid rikets navigationsskolor, eller om detta icke kan bifallas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att förslaget till

nytt reglemente för rikets navigationsskolor måtte underställas riksdagens prövning.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

*Utskottets
yttrande.*

Kungl. Maj:ts förevarande och under punkterna 9—11 här nedan omnämnda förslag angående omorganisation av undervisningen vid navigationsskolorna m. m., vilka förslag utskottet samtidigt förehåft till behandling, har utskottet ägnat en ingående omprövning.

Ehuru det syns utskottet önskvärt, att de spörsmål, varom fråga är, nu kunnat erhålla en definitiv lösning, har utskottet dock av nedan angivna skäl funnit sig böra förorda att därmed må tillsvidare anstå.

Redan det förhållandet, att det föreliggande förslaget måste, framförallt genom den förlängning av olika kurser, förslaget förutsätter, komma att medverka till ett skärpande av den brist på vissa grupper av befäl, varpå den svenska handelsflottan för närvarande lider — särskilt framträdande är ju bristen på andraklassmaskinister — synes utskottet vara ägnat att gentemot förslaget framkalla starka betänkligheter.

En annan omständighet, som föranlett utskottet att intaga förenämnda ståndpunkt, föreligger däri, att den utredning, som ligger till grund för förslaget, icke synes vara präglad av den allsidighet, som frågornas vikt och invecklade beskaffenhet bort förutsätta. Utskottet vill i detta hänseende erinra om, att ingen egentlig representant för rederinäringen haft tillfälle att under visst skede av utredningsarbetet medverka vid detsamma.

Inom riksdagen hava också väckts motioner — däribland även sådana, som icke hänvisats till statsutskottets behandling — vilka gå ut på jämkningar i skilda hänseenden i det framlagda förslaget, och dessa yrkanden synas icke utan vidare kunna avvisas.

Av sagda skäl har utskottet alltså kommit till den uppfattningen, att nu ifrågavarande spörsmål böra undergå en förnyad och skyndsamt omprövning, innan ett slutgiltigt avgörande sker. Härvid synes utskottet såsom ett huvudönskemål framträda, att en reform på detta område icke bör få medverka till en ökning av den nuvarande befälsbristen ävensom ej heller försvåra en rekrytering till befälsgraderna för manskapet ombord å fartyg eller från de medborgargrupper, av vilka hittills en stor kontingent av fartygsbefäl rekryterats. Utskottet förväntar, att de i ovan nämnda motioner framförda synpunkterna komma under förnyat övervägande. I sammanhang härmed torde ock böra förebringas en klarläggande utredning beträffande frågan, huru statens omkostnader skulle komma att gestalta sig under en längre tid framåt, därest för erhållande av styrmansbrev och skepparbrev av 1:a klass fordran å segelfartygstjänst med de av kommerskollegium föreslagna modifikationerna i gällande bestämmelser skulle bibehållas.

Under uttalande härav och med framhållande av önskvärdheten av att frågan om behovet av särskilda maskinlaboratorier för navigationsundervis-

ningen prövas i samband med övriga spörsmål, som röra sagda undervisning, har utskottet alltså funnit sig böra hemställa, att nuvarande organisation av navigationsskolorna må under kommande budgetår kvarstå oförändrad. Härav följer, att ordinarie anslaget till navigationsskolorna bör upptagas med oförändrat belopp, 171,000 kronor, samt att extra förslagsanslaget till provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid navigationsskolorna bestämmes till samma belopp, som för innevarande budgetår anvisats, eller 3,900 kronor.

Beträffande den under punkt 11 av statsrådsprotokollet gjorda framställningen om ett anslag å 15,000 kronor för anskaffning av radiopejlingsapparater (punkt 10 här nedan) har utskottet funnit detta ändamål vara av så trängande natur, att anslaget torde böra beviljas. Vad angår den under punkt 12 av statsrådsprotokollet gjorda hemställan om anslag å 25,000 kronor för praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan (punkt 11 här nedan), har utskottet visserligen hyst tvekan, huruvida detta förslag, vid den ställning utskottet i huvudfrågan intagit, bör föranleda något positivt beslut vid innevarande års riksdag, men utskottet har efter närmare övervägande funnit, att ett så starkt samband mellan frågan om navigationsskolornas omorganisation och nämnda anslagsfråga icke föreligger, att ett avslag å den förstnämnda frågan nödvändigt måste medföra avslag jämväl å den sistberörda. Vid sådant förhållande och då behovet av medel för praktisk utbildning av däcksbefäl — utöver vad som utgår från handels- och sjöfartsfonden — synes styrkt, har utskottet ansett sig böra hemställa om beviljande av anslag för ändamålet. På frågans nuvarande stadium synes dock anslaget böra begränsas till 15,000 kronor.

Under förevarande punkt får utskottet alltså hemställa,

a) att riksdagen må med avslag å Kungl. Maj:ts förslag och i anledning av herr Österströms och herr Sandströms m. fl. ovanberörda motioner, I:144 och II:218, upptaga ordinarie anslaget till *navigationsskolorna* med oförändrat belopp, 171,000 kronor; samt

b) att herr Brännbergs m. fl. motion, II:106, må anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört.

9:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att till provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid handelsflottans befälsskolor anvisa ett extra förslagsanslag av 4,800 kronor.

Under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid navigationsskolorna* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 3,900 kronor.

*Provisorisk
avlöningsför-
bättring för
lärare vid
handelsflot-
tans befäls-
skolor.*

[10.]

Anskaffning av radiopejlingsapparater. [11.] 10:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 11) och under hänvisning till vad utskottet under punkt 8 i ämnet anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *anskaffning av radiopejlingsapparater* till navigationsskolorna för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

Praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan. [12.] 11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att för praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor.

Under återopande av vad utskottet under punkt 8 anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må för *praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 15,000 kronor.

Skeppsmätningens kostnad. [13.] 12:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13) att höja det ordinarie förslagsanslaget till skeppsmätningens kostnad, nu 32,200 kronor, med 7,800 kronor till 40,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 65 i statsrådsprotokollet.

Anledningen till den föreslagna anslagsökningen är, att anslaget under de senaste budgetåren visat sig otillräckligt. Sålunda hava nettoutgifterna uppgått till under budgetåret 1924/1925 40,741 kronor 23 öre, under budgetåret 1925/1926 51,235 kronor 48 öre, under budgetåret 1926/1927 36,570 kronor 89 öre, under budgetåret 1927/1928 41,225 kronor 41 öre och under budgetåret 1928/1929 41,692 kronor 2 öre.

Utskottets yttrande. Utskottet har icke haft något att erinra mot förevarande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *skeppsmätningens kostnad*, nu 32,200 kronor, med 7,800 kronor till 40,000 kronor.

Lots- och fyrinrättningen. [14.] 13:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen (punkt 14) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

14:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15) att dels till säkerhetsanstalter för sjöfarten å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 552,000 kronor, dels ock medgiva, att en av riksdagen år 1921 under reservationsanslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisad anslagspost å 33,000 kronor till anskaffning av en kombinerad Aga lys- och ljudboj med undervattensklocka jämte förankringsgods, avsedd att utläggas utanför Vinga, må i stället användas för inköp av en lys- och klockboj med bestämd luftmistsignalkaraktär att utläggas å bojstationen sydsydvästvärt från grundet Esten vid södra inloppet till Karlskrona.

Säkerhets-
anstalter för
sjöfarten.
[15.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 75—91 i statsrådsprotokollet.

För löpande budgetår har till anordnande av dylika anstalter anvisats ett anslag av 363,200 kronor, varav ett belopp av 125,000 kronor avser beräknad kostnad för färdigställande av nytt tjänstefartyg för östra lotsdistriktet; återstoden, 238,200 kronor, är fördelad på nio av de femton övriga arbeten, som lotsstyrelsen förordade till utförande under innevarande budgetår.

Det av Kungl. Maj:t för budgetåret 1930/1931 för ändamålet i fråga äskade anslaget är avsett att användas enligt följande fördelning:

Halva kostnaden för en lotsmotorkutter av stål för Gävle	
lotsplats	kronor 49,000
Ombyggnad av reservfyrskippet nr 28 m. m.	» 265,000
Lys- och ljudboj utanför ön Vinga	» 12,000
Anordnande av förbättrade förhållanden för lotsnings- tjänsten vid Kalmar lotsplats	» 40,000
Förbättrande av bostadsförhållandena vid Nidingens fyr- plats	» 41,000
Anordnande av båthamn vid Gåsörens lotsuppassnings- ställe	» 45,000
Anordnande av fyrbelysning vid Oxdjupet	» 4,500
Modernisering av södra lotsdistriktets expeditionsbyggnad m. m.	» 30,500
Anordnande av fyrbelysning av farleden Kyrkesund— Kråksundsgap	» 65,000
Summa kronor 552,000.	

Vid den granskning, utskottet ägnat Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framställda anslagskrav, har utskottet funnit sig böra tillstyrka, att medel för de olika ändamålen anvisas. Storleken av de äskade anslagsbeloppen har icke heller givit utskottet anledning till erinran. Då utskottet ävenledes ansett sig böra biträda vad Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt föreslagit, får utskottet hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må

a) till *säkerhetsanstalter för sjöfarten* å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 552,000 kronor; samt

b) medgiva, att en av riksdagen år 1921 under reservationsanslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisad anslagspost å 33,000 kronor till anskaffning av en kombinerad Aga lys- och ljudboj med undervattensklocka jämte förankringsgods, avsedd att utläggas utanför Vinga, må i stället användas för inköp av en lys- och klockboj med bestämd luftmist-signalkaraktär att utläggas å bojstationen sydsydvästvärt från grundet Esten vid södra inloppet till Karlskrona.

Patent- och
registrerings-
verket.
[16.]

15:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16) att, med godkännande av det utav departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1930 förordade förslaget till stat för patent- och registreringsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1930, höja det ordinarie förslagsanslaget till ämbetsverket, nu 1,162,700 kronor, med 6,000 kronor till 1,168,700 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 91—94 i statsrådsprotokollet.

Den av riksdagen nu godkända staten för patent- och registreringsverket har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	495,700
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vikariats- ersättningar m. m., förslagsvis	»	225,000
Renskrivning och skrivmaterialier, fastighetens underhåll, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll, m. m., förslagsvis	»	72,000
Publikationer, efter avdrag av influtna prenumerations- avgifter och dylikt, kungörelser, böcker och tidskrifter samt bindningskostnader, förslagsvis	»	180,000
Återställda registreringsavgifter, förslagsvis	»	16,000
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, för- slagsvis	»	2,600
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	»	6,400
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis	»	40,000
Dyrtidstillägg, förslagsvis	»	125,000

Summa kronor 1,162,700.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag innebär allenast den ändring i staten för patent- och registreringsverket, att anslaget till pensioner åt avskedade tjänstemän höjts med 6,000 kronor eller från 40,000 till 46,000 kronor.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 180, inom första kammaren av herrar *N. J. F. Almkvist* och *K. Schlyter* och den andra, nr 222, inom andra kammaren av herrar *C. Ekman* och *A. Forssell*, vari hemställts, att fyra förste byråingenjörsbefattningar å patent- och registreringsverkets stat måtte från och med den 1 juli 1930 uppflyttas från 24:e till 26:e lönegraden, att å samma stat en byrådirektörsbefattning måtte inrättas å verkets aktiebolagsavdelning, likaledes från nyss angivna tid, samt att riksdagen i följd härav måtte besluta höja det ordinarie förslagsanslaget till patent- och registreringsverket, nu 1,162,700 kronor, med 5,460 kronor till 1,168,160 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Vad till en början angår det i ovanberörda motioner först framförda förslaget om uppflyttning av fyra förste byråingenjörsbefattningar å patent- och registreringsverkets stat från 24:e till 26:e lönegraden i avlöningsreglementet för civila statsförvaltningen, har detta spörsmål, vilket ju berör frågan om de förutvarande andragradstjänsternas placering i lönehänseende — såsom ock i motionerna framhållits — vid upprepade tillfällen motionsvis bragts inför riksdagens prövning.

*Utskottets
yttrande.*

Vid 1926 års riksdag väcktes sålunda en motion i ämnet och så skedde även vid 1928 och 1929 års riksdagar. Ingen av dessa motioner vann emellertid riksdagens bifall. Såsom skäl för riksdagens ståndpunkt angavs, att prövningen av förslaget om uppflyttning i lönegrad av ifrågavarande tjänster syntes böra anstå, till dess frågan om ämbetsverkets omorganisation blivit slutligen avgjord.

Även det andra i nu förevarande motioner framförda förslaget om inrättande av ytterligare en ordinarie byrådirektörsbefattning å ämbetsverkets aktiebolagsavdelning har genom motion vid 1929 års riksdag underställts riksdagen. Av enahanda skäl, som anförts beträffande yrkandet om förste byråingenjörernas uppflyttning, blev emellertid även detta förslag av riksdagen avslaget.

Vid den prövning, utskottet ägnat de sålunda nu ånyo motionsvis väckta förslagen — om vilkas realiserande ämbetsverket ock gjort framställning i sin skrivelse till Kungl. Maj:t med anslagsäskanden för budgetåret 1930/1931 — har utskottet i likhet med departementschefen ansett tidpunkten för ifrågavarande spörsmåls avgörande ännu icke vara inne. Visserligen har det syntts utskottet önskvärt, om frågorna nu kunnat slutgiltigt prövas, men

utskottet har dock ansett sig icke kunna avvika från den ståndpunkt, riksdagen, enligt vad ovan nämnts, förut intagit till sagda spörsmål. Enligt vad chefen för finansdepartementet under »För flera huvudtitlar gemensamma frågor» anfört, kommer ock vederbörande ekonomisakkunnige att under början av innevarande år till granskning och utredning upptaga frågan om patent- och registreringsverkets omorganisation och torde denna fråga alltså kunna underställas nästkommande års riksdags prövning. Vid sådant förhållande finner sig utskottet icke kunna biträda motionärernas förslag. Utskottet vill ävenledes erinra därom, att frågan om de förutvarande andragradstjänstemännens placering i lönegrad icke ännu är slutligt avgjord för befattningshavare i vissa andra verk.

Då Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Almkvists och Schlyters samt herrar Ekmans och Forssells ovanberörda motioner, I:180 och II:222, må med godkännande av det utav chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1930 förordade förslaget till stat för *patent- och registreringsverket*, att tillämpas från och med den 1 juli 1930, höja det ordinarie förslagsanslaget till ämbetsverket, nu 1,162,700 kronor med 6,000 kronor till 1,168,700 kronor.

Kostnader, som föranledas av överståthållarämbetets och länsstyrelsernas befattning med vissa slag av registrering.
[17.]

16:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17) att till bestridande av kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings- med flera register för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor,

ävensom medgiva, att de till nämnda myndigheter inflytande avgifter för sådana registreringar och anmälningar må tillföras detta anslag såsom särskilda uppbördsmedel.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 94 och 95 i statsrådsprotokollet.

Enligt de av Kungl. Maj:t den 30 december 1910 godkända grunder för förändrad uppställning av riksstaten skulle avgifter, som inflöte till de lokala registreringsmyndigheterna, överståthållarämbetet och länsstyrelserna, och vore avsedda för bestridande av kostnaderna för de av dessa myndigheter omhändertagna registreringar och kungöranden om anmälningar till förenings-, försäkrings- och handelsregistren, icke vidare, såsom dittills, sammanföras med de avgifter, som inflöte till patent- och registreringsverket och avsåge uppehållandet av dess verksamhet. I enlighet

med planen för budgetomläggningen skulle efter 1912 års ingång de registreringsavgifter, som inflöte hos överståthållarämbetet och länsstyrelserna, samt de utgifter, som i anledning av denna registreringsverksamhet uppkomme hos nämnda myndigheter, behandlas sålunda, att utgifterna skulle avföras å det förslagsanslag, som bleve i riksstaten för ändamålet anvisat, och de inflytande avgifterna tillföras samma förslagsanslag såsom särskilda uppbördsmedel.

Till grund för beräkningen av det belopp, till vilket ett dylikt anslag borde bestämmas, lades två av statskontoret upprättade tablåer, utvisande den ena uppbörden av avgifterna och den andra utgifterna för dylik registrering under åren 1900—1909. Skillnaden mellan uppbörds- och utgiftsbeloppen — med en av försiktighet tillagd marginal av 1,000 kronor — ansågs böra bestämma det föreslagna anslaget storlek.

I anslutning till ovannämnda beräkning har riksdagen alltsedan år 1912 anvisat ett extra förslagsanslag av 4,000 kronor till bestridande av kostnaderna för den nämnda myndigheter åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings- m. fl. register, varjämte riksdagen medgivit, att de till myndigheterna inflytande avgifterna för dylika registreringar och anmälningar finge tillföras detta anslag såsom särskilda uppbördsmedel.

Anslagen jämte de influtna anmälningsavgifterna hava emellertid, även efter vissa vidtagna avgiftsförhöjningar, icke förslagit till bestridande av de med registreringen förenade kostnaderna. Sålunda har statsverkets kassa-fond under åtskilliga budgetår fått täcka merutgifter å sagda anslag, varierande mellan omkring 32,000—2,300 kronor. För budgetåret 1928/1929 utgjorde merutgiften i runt tal 14,000 kronor.

Av statsrådsprotokollet framgår, att med anledning av de överskridanden, som ägt rum å anslaget, inom handelsdepartementet verkstälts en utredning angående åtgärder i syfte att få anslaget att räcka till för sitt ändamål samt att hithörande frågor komme att upptagas till prövning i samband med inom departementet pågående arbete med upprättande av förslag till ny näringsfrihetsförordning m. m. Oavsett resultatet av detta arbete har emellertid med hänsyn till de överskridanden, som ägt rum, en höjning av anslaget från 4,000 till 10,000 kronor ansetts erforderlig.

Utskottet har ej haft något att erinra mot den sålunda föreslagna höjningen av anslaget och får alltså hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må

a) till bestridande av *kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings- med flera register* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor; samt

b) medgiva, att de till nämnda myndigheter inflytande avgifter för sådana registreringar och anmälningar må tillföras detta anslag såsom särskilda uppbördsmedel.

Försäkrings-
inspektionen.
[18.]

17:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till försäkringsinspektionen (punkt 18) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Statens
provnings-
anstalt.
[19.]

18:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) att, med godkännande av det av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1930 förordade förslaget till stat för statens provningsanstalt, att tillämpas från och med den 1 juli 1930, höja det ordinarie förslagsanslaget till statens provningsanstalt, nu 326,100 kronor, med 3,000 kronor till 329,100 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 101-104 i statsrådsprotokollet.

I riksstaten för budgetåret 1929/1930 är det ordinarie förslagsanslaget till statens provningsanstalt upptaget med 326,100 kronor.

Den av riksdagen godkända staten för provningsanstalten har följande utseende:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	kronor 165,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattnings- havare m. m.	» 42,000
Inspektörens arvode	» 1,000 kronor 208,000

Övergångsstat.

Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor 30,600
---	---------------

Omkostnadsstat.

Till gas och elektrisk ström, <i>förslagsanslag</i> kronor	9,000
» värme, <i>förslagsanslag</i>	» 5,000
» inventarier och inventariers underhåll	» 6,000
» bibliotek	» 2,500
» glasvaror, <i>förslagsanslag</i>	» 4,000
» tillfälliga biträden, tjänsteresor m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 28,000

Till laboratorientensilier, kemikalier, materialier, förbrukningsartiklar, provningsanordningar m. m., <i>förslagsanslag</i>	kronor	17,000	
» <i>expenser, förslagsanslag</i>	»	13,000	
» försäkring av byggnader och utrustning, underhåll av tomten m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	3,000	kronor 87,500
			<i>Förslagsanslag</i> kronor 326,100.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär, att anslagsposten till expenser skulle med hänsyn till de överskridanden av anslaget, som ägt rum under de senaste budgetåren, höjas med 3,000 kronor eller från 13,000 kronor till 16,000 kronor. Utgifterna å denna post hava uppgått till i runda tal 17,000 kronor under budgetåret 1926/1927, 15,500 kronor under budgetåret 1927/1928 och 16,500 kronor under budgetåret 1928/1929.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må, med godkännande av det av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1930 förordade förslaget till stat för statens provningsanstalt, att tillämpas från och med den 1 juli 1930, höja det ordinarie förslagsanslaget till *statens provningsanstalt*, nu 326,100 kronor, med 3,000 kronor till 329,100 kronor.

Handel och sjöfart.

Bidrag till underhållande av handelshögskolan i Stockholm. 19:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 105—107) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,
[20.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under förutsättning att verksamheten vid *handelshögskolan i Stockholm* fortsättes efter i huvudsak den nu följda plan, såsom bidrag till underhållande av samma skola under läsåret 1930/1931 å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor,

att till handelshögskoleföreningens i Stockholm styrelse utbetalas med hälften under senare halvåret 1930 och återstående hälften under förra halvåret 1931 under villkor, att minst tolv friplatser för studerande vid högskolan komma att finnas inrättade under hela läsåret 1930/1931.

Exportstipendier. 20:o) I anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 21) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 107—110) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,
[21.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *exportstipendier*, att användas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 26 september 1921, nr 636, å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Statsunderstöd till auktoriserade handelskamrar i riket. 21:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 110 och 111) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,
[22.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom understöd under år 1930 till *auktoriserade handelskamrar i riket*, att utgå med ett belopp av 2,000 kronor till envar handelskammare under av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1930 förordade villkor, å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 24,000 kronor.

22:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23) att såsom understöd för år 1930, på sätt av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1930 förordats, till svenska handelskamrar i utlandet å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 60,500 kronor.

*Statsunder-
stöd till
svenska
handelskam-
rar i utlandet.
[23.]*

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 111—116 i statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning anvisade 1920 års riksdag för beredande av statsunderstöd under år 1921 dels å 15,000 kronor till vardera av de svenska handelskamrarna i London och Paris, dels å 10,000 kronor till var och en av de svenska handelskamrarna i Nordamerikas förenta stater och Schweiz samt svenska föreningens i Petrograd handelskommitté eller den svenska handelskammare, som kunde komma att träda i handelskommitténs ställe, dels ock å 5,000 kronor till svenska handelskammaren i Sydney å extra stat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, å 65,000 kronor.

För år 1922 höjdes anslagsbeloppet till 67,500 kronor, att utgå med 20,000 kronor till handelskammaren i London, med 15,000 kronor till vardera av handelskamrarna i Paris och Nordamerikas förenta stater, med 10,000 kronor till handelskammaren i Schweiz samt med 7,500 kronor till handelskammaren i Sydney.

För år 1924, liksom för år 1923, utgick statsbidraget med ett till 50,000 kronor nedsatt belopp. Understöd utgick för nämnda år med 17,500 kronor till handelskammaren i London, med 12,500 kronor till vardera av handelskamrarna i Paris och Nordamerikas förenta stater samt med 7,500 kronor till handelskammaren i Sydney.

För vartdera av åren 1925 och 1926 utgick anslagsbeloppet med ett till 52,500 kronor förhöjt belopp. För år 1927 höjdes beloppet ytterligare till 55,000 kronor. Härav utgingo till en var av handelskamrarna i Paris och Nordamerikas förenta stater enahanda belopp som under åren 1923 och 1924 eller 12,500 kronor. Samma understödsbelopp har även för vartdera av åren 1928 och 1929 anvisats åt dessa båda handelskamrar. Understödet till handelskammaren i London har för åren 1925—1929 utgått med 20,000 kronor eller samma belopp, varmed understödet utgick till kammaren för år 1922. Understödet till handelskammaren i Sydney, vilket för vartdera av åren 1925 och 1926 utgått med enahanda belopp som under åren 1922—1924 eller 7,500 kronor, har för vartdera av åren 1927 och 1928 utgjort 10,000 kronor samt för år 1929 12,500 kronor.

För innevarande budgetår utgör sålunda det sammanlagda statsbidraget 57,500 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle statsbidraget till handelskammaren i New York för år 1930 höjas med 3,000 kronor till 15,500 kronor.

Utskottets
yttrande.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att den verksamhet, som utövas av de svenska handelskamrarna i utlandet, är av den betydelse för vårt lands utrikeshandel, att åt kamrarna allt fortfarande bör beredas ekonomiskt stöd från statens sida.

Då utskottet icke haft något att erinra mot storleken av de av Kungl. Maj:t för handelskamrarna äskade bidragsbeloppen, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må såsom understöd för år 1930, på sätt av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1930 förordats, till *svenska handelskamrar i utlandet* å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 60,500 kronor.

Bidrag till
Sveriges all-
männa export-
förening.
[24.]

23:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 24) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 116—120) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under villkor att *Sveriges allmänna exportförening* under år 1930 bedriver sin verksamhet i huvudsakligen den form och i minst den omfattning, som i företedd förslagsstat för samma år angivits, samt att i granskningen av föreningens verksamhet och räkenskaper deltagar en av Kungl. Maj:t förordnad revisor, såsom bidrag till föreningens verksamhet under sistnämnda år å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

Bidrag till
en interna-
tionell byrå i
Bryssel för
handels-
statistik.
[25.]

24:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 120 och 121) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till täckande av den å Sverige belöpande delen av kostnaderna under år 1931 för en *international byrå i Bryssel för handelsstatistik* å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 600 kronor.

Ersättning
till sjömans-
husen.
[26.]

25:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 121—125) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, å riksstaten för budgetåret 1930/1931 till *ersättning åt sjömanshusen* anvisa ett extra anslag av 162,000 kronor för beredande under år 1930 åt sjömanshusen av skälig ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktigas inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande uppgifter för statsverkets räkning.

26:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27) att till läkarundersökning av sjöfolk i enlighet med de av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1930 angivna grunder för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 125 och 126 i statsrådsprotokollet.

Alltsedan år 1918 har riksdagen beviljat extra anslagsmedel till läkarundersökning av sjöfolk. Anslaget, som är av förslagsanslags natur, har utgått med för vart och ett av åren 1918—1922 27,000 kronor, för tiden 1 januari—30 juni 1923 25,000 kronor, för vardera av budgetåren 1923/1924 och 1924/1925 35,000 kronor, för budgetåret 1925/1926 55,000 kronor, för budgetåret 1926/1927 50,000 kronor och för ett vart av de tre senaste budgetåren 35,000 kronor. Beträffande användningen av respektive anslag hava gällt och gälla de bestämmelser, vilka meddelats i förordningen den 31 december 1917 (nr 932) angående läkarintyg för sjöfolk med däri genom förordning den 14 augusti 1918 (nr 680) samt kungörelser den 30 december 1922 (nr 631) och den 22 maj 1925 (nr 264) gjorda ändringar.

Den nu föreslagna förhöjningen av anslaget är föranledd av anslagets belastning under de senaste budgetåren — för budgetåret 1927/1928 omkring 42,500 kronor och för budgetåret 1928/1929 omkring 50,500 kronor.

Utskottet, som ej haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må till *läkarundersökning av sjöfolk* i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1930 angivna grunder för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor.

27:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 127) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Läkarundersökning av sjöfolk.
[27.]

Utskottets uttalande.

Arvoden åt två dispanchörassistenter.
[28.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1930/1931 anvisa till arvode med 2,000 kronor åt envar av *två dispaschörsassistenter*, anställda den ene i Stockholm och den andre i Göteborg, ett extra anslag av 4,000 kronor.

Bidrag till uppehållande av internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten.
[29.]

28:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 127 och 128) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till täckande av den å Sverige för år 1930 belöpande delen av kostnaderna för uppehållande av *internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 9,500 kronor.

Drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg.
[30.]

29:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30) att *dels* till bestridande av drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 250,000 kronor,

dels ock medgiva, att chefen å fartyget må äga åtnjuta — utöver vederbörliga avlöningsförmåner i övrigt — ett särskilt arvode av 600 kronor för år, med rätt för honom att efter dylik tjänstgöring under tre verksamhetsår erhålla ett tillägg till samma arvode av likaledes 600 kronor.

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid 128—132 i statsrådsprotokollet.

På Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar anvisade riksdagen för vart och ett av budgetåren 1925/1926—1927/1928 till bestridande av drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg ett extra förslagsanslag av 140,000 kronor.

För budgetåret 1928/1929 utgjorde anslaget ifråga 300,000 kronor.

Med hänsyn till bland annat inträdd väsentlig sänkning i priset för pannbrännolja har 1929 års riksdag med bifall till Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag för nu löpande budgetår till bestridande av kostnaderna för isbrytaren anvisat ett till 250,000 kronor reducerat anslag.

Det nu äskade anslaget uppgår sålunda till samma belopp som det för innevarande budgetår beviljade.

På grund av den maktpåliggande uppgift, som är anförtrodd fartygschefen å statsisbrytaren, och därmed förenad synnerligen krävande tjänstgöring har det nu föreslagna årsarvodet ansetts böra till honom utgå utöver vederbörliga avlöningsförmåner i övrigt.

Då utskottet ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag såväl i vad detsamma avser anslag för bestridande av de kostnader, varom nu är fråga, som tillerkännande av särskilt arvode till föreslaget belopp åt fartygschefen å statsisbrytaren, får utskottet alltså hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må

a) till *bestridande av drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 250,000 kronor; samt

b) medgiva, att chefen å fartyget må äga åtnjuta — utöver vederbörliga avlöningsförmåner i övrigt — ett särskilt arvode av 600 kronor för år, med rätt för honom att efter dylik tjänstgöring under tre verksamhetsår erhålla ett tillägg till samma arvode av likaledes 600 kronor.

30:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag dels till anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg (punkt 31), dels ock till täckande av den å Sverige belöpande delen av kostnaderna för en internationell byrå i Paris för utställningar (punkt 32) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

*Anskaffande
av ytterligare
ett statens is-
brytarfartyg.
Bidrag till
en interna-
tionell byrå i
Paris för ut-
ställningar.
[31 o. 32.]*

anmäla.

Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34) att i riksstaten för budgetåret 1930/1931 upptaga

dels det i den ordinarie anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående anslaget till manufakturernas befrämjande med 4,000 kronor,

*Befrämjande
i allmänhet av
slöjderna.*

[34.]

dels ock de i samma anslagstitel ingående reservationsanslagen med följande belopp, nämligen

reservationsanslaget till reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena med 21,000 kronor,

reservationsanslaget till reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri med 8,000 kronor,

reservationsanslaget till reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industri och hantverk med 9,500 kronor,

och reservationsanslaget till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshantering, med 7,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 135—141 i statsrådsprotokollet.

Det i anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående anslaget till manufakturernas befrämjande utgick tidigare med ett belopp av 13,500 kronor om året. På Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar nedsattes anslaget av 1923 års riksdag till 8,000 kronor och av 1925 års riksdag till 4,000 kronor.

Från detta anslag hava under en längre följd av år anvisats bidrag till Chalmers tekniska institut i Göteborg för upprätthållande av verksamheten vid den i samband med institutet stående mekanisk-tekniska materialprovningsanstalten. Därutöver hava ur anslaget utanordnats diverse mindre belopp till främjande av olika, slöjdväsendet närstående ändamål.

Anslagsbeloppen till övriga under denna punkt omförmälta reseunderstöd äro för innevarande budgetår bestämda att utgå på följande sätt:

till reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena	kronor	15,000
» » » idkare av hantverk och annan mindre industri	»	5,400
» reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industri och hantverk	»	7,100
» reseunderstöd åt andra tekniker än bergstekniker	»	7,500

Summa kronor 35,000.

Vid anmälan av frågan om anslag för nu ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår har departementschefen anfört följande:

»Vad först angår det i anslagstiteln 'Befrämjande i allmänhet av slöjderna' ingående anslaget till manufakturernas befrämjande, tillstyrker jag, att anslaget i den riksstat, varom nu är fråga, upptages med oförändrat belopp, 4,000 kronor.

Vidkommande därefter de i samma anslagstitel ingående särskilda reservationsanslagen till reseunderstöd tillåter jag mig framhålla, att det för utvecklandet av yrkeskunskapen inom vårt lands industri och hantverk torde vara av synnerlig vikt, att åt personer, tillhörande olika yrkesgrupper inom sagda näringsgrenar, så långt sig göra låter, beredes tillfälle att å ort och ställe taga del av och studera de nya uppfinningar, arbetsmetoder och organisatoriska anordningar, vilka i den period av hastigt fortskridande teknisk utveckling, vari vi befinna oss, tid efter annan å skilda platser prövas, utexperimenteras och bringas i tillämpning. För beredandet av dylika studiemöjligheter har den statliga stipendieverksamhet, varom här är fråga, en viktig uppgift att fylla. Starka skäl synas mig följaktligen tala för att denna verksamhet även i fortsättningen uppehålls.

Som skäl för en höjning av de olika anslagsbeloppen har framhållits dels de nuvarande anslagens otillräcklighet i och för sig för ett tillfredsställande uppehållande av ifrågavarande stipendieverksamhet, dels ock

det speciella behovet av medel för understödande av studiebesök å nästa års utställning i Stockholm. Även jag är av den uppfattningen, att en höjning av anslagen är välbehövlig. Jag erinrar om att årsanslaget för de senaste åren varit allenast 35,000 kronor mot 85,000 kronor åren 1910—1912, 93,000 kronor år 1913 och 108,000 kronor år 1914. Vad Stockholmsutställningen vidkommer, tillåter jag mig erinra om att vid åtskilliga tidigare tillfällen understöd av statsmedel utgått för besökande av utställningar såväl inom som utom landet. Samma skäl, som legat till grund för dessa understöd, torde även nu tala för att anslag av statsmedel anvisas för dylikt ändamål. Med hänsyn till önskvärd sparsamhet med statens medel finner jag mig likväl förhindrad att tillstyrka den av kommerskollegium i ärendet gjorda framställningen i vidare mån, än att för tillgodoseende närmast av behovet av medel för studiebesök vid meranämnda utställning i Stockholm anslagen höjas med ett sammanlagt belopp av 11,000 kronor. I ungefärlig proportion till de av kollegium för sistnämnda ändamål beräknade beloppen torde den av mig nu förordade ökningen fördelas med 6,000 kronor å anslaget till reseunderstöd åt arbetare, med 2,600 kronor å anslaget till reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri samt med 2,400 kronor å anslaget till reseunderstöd åt verkmästare och förmän. Jag tillstyrker förty, att å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anslag äskas för reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena med 21,000 kronor, för reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri med 8,000 kronor, för reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industri och hantverk med 9,500 kronor och för reseunderstöd åt andra tekniker än bergstekniker med 7,500 kronor.

Beträffande frågan om medgivande för blivande studieresande att färdas å s. k. truppbiljett till och från utställningen torde denna fråga framdeles i annan ordning böra upptagas till prövning.»

Utskottet har funnit utredningen i ärendet giva vid handen, att skäl föreligga för förhöjning av anslagen till nu ifrågavarande reseunderstöd. Då utskottet icke haft något att erinra mot storleken av de äskade anslagsökningarna samt ansett sig böra biträda vad Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt föreslagit, får utskottet alltså hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1930/1931 upptaga

- a) det i den ordinarie anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående anslaget till *manufakturernas befrämjande* med 4,000 kronor, samt
- b) de i samma anslagstitel ingående reservationsanslagen med följande belopp, nämligen
reservationsanslaget till *reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena* 21,000 kronor,

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri* med 8,000 kronor, reservationsanslaget till *reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industri och hantverk* med 9,500 kronor,

och reservationsanslaget till *reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen*, med 7,500 kronor.

Understöd åt föreningen för svensk hemslöjd. [35.] 32:o Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 35) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 141—143) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, åt *föreningen för svensk hemslöjd* såsom bidrag till uppehållande av dess verksamhet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 8,000 kronor.

Understöd åt svenska slöjdföreningen. [36.] 33:o I enlighet med vad Kungl. Maj:ts föreslagit riksdagen (punkt 36) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 143—145) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, åt *svenska slöjdföreningen* såsom bidrag för uppehållande av dess verksamhet under år 1930 å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

Arvoden åt torvingenjörer m. m. [37.] 34:o Med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 37) och under åberopande av vad statsrådsprotokollet (sid. 145—147) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *arvoden åt torvingenjörer m. m.*, i enlighet med vad av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1930 förordats, för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

Understöd till Sveriges hantverksorganisation. [38.] 35:o På grund av vad Kungl. Maj:ts föreslagit riksdagen (punkt 38) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 147—149) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) under i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1930 angivna villkor såsom bidrag till *Sveriges hantverksorganisations allmänna verksamhet* under år 1930 å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 4,000 kronor; samt

b) såsom *bidrag till organisationens verksamhet genom hantverksinstitutet* under år 1930 å riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 7,000 kronor.

36:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39) att *dels* medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att enligt av Kungl. Maj:t föreskrivna grunder bevilja statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av högst 75 lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1930/1931,

dels ock till befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 40,820 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 149—153 i statsrådsprotokollet.

I enlighet med av Kungl. Maj:t därom gjord framställning anvisade 1917 års riksdag till statsunderstöd åt hantverksidkare för utbildande av lärlingar samt till lärlingspremier å extra stat för år 1918 ett förslagsanslag högst, å 8,000 kronor.

Sedan kommerskollegium avgivit förslag rörande användningen av sagda anslag, fastställde Kungl. Maj:t den 2 november 1917, i huvudsaklig överensstämmelse med kollegii förslag, *dels* bestämmelser rörande statsunderstöd för utbildande av lärlingar och rörande statspremier åt dylika, *dels ock* bestämmelser rörande statsunderstöd till hantverksföreningar, anslutna till Sveriges hantverksorganisation, för utdelande av lärlingspremier. Ändringar i dessa bestämmelser hava sedermera skett den 25 oktober 1918, den 9 juli 1920 och den 3 maj 1929.

Statsunderstödet till hantverksmästare, vilket ursprungligen bestämdes till 300 kronor, utgår numera med 400 kronor i den ordning, att 125 kronor utbetalas vid första, 100 kronor vid andra och 75 kronor vid tredje årets slut, sedan för varje gång av ombud för Sveriges hantverksorganisation avgivits utlåtande, huruvida mästaren, för så vitt på honom ankomme, bedrivit lärlingens utbildande på ett för utbildningens fullbordande vid tredje årets slut ändamålsenligt sätt. Återstående 100 kronor utbetalas, sedan styrkt blivit, att lärlingen genom avlagt prov eller på annat sätt visat sig vara utlärd i yrket. Dessutom är lärlingen själv, om han efter avlagt prov undfått Sveriges hantverksorganisations utlär-

Befrämjande
av praktisk
lärlingsutbild-
ning hos hant-
verksmästare.
[39.]

lingsbevis, berättigad till en utlärlingspenning av 20 kronor och kan, om han i utlärlingsbeviset tillerkänts högsta vitsord för skicklighet i yrket, dessutom erhålla statspremium av högst 100 kronor.

I fråga om planen för utbildningens anordnande finnas, utöver bestämmelsen om lägst 3 års lärotid, endast allmänt hållna föreskrifter. Sålunda åligger det mästaren bland annat att bedriva lärlingens utbildande på sådant sätt, att denne, för såvitt på mästaren beror, kan efter den föreskrivna lärotidens utgång genom prov visa sig kompetent att erhålla hantverksorganisationens utlärlingsbevis, samt att ställa sig till efterrättelse de anvisningar eller föreskrifter rörande lärlingsutbildningen, som av kommerskollegium eller eljest kunna komma att utfärdas.

Anslagen till statsunderstöd åt hantverksmästare samt till utlärlingspenningar och statspremier hava utgått med synnerligen varierande belopp, beroende därpå, att anslag ej anvisats samtidigt för understöd till fullständig utbildning av en lärlingsgrupp i taget utan endast för ett läroår i sänder, att understöden ökats såväl till storlek som antal, samt att de, från att till en början hava anvisats i förskott för ett läroår, sedan utgått i efterskott och successivt helt avskrivits. Från och med budgetåret 1927/1928 hava emellertid ånyo anvisats anslag för utbildande av *nya* lärlingsgrupper. För löpande budgetår har anslag anvisats med 38,410 kronor. Anvisandet av anslag för de senaste tre budgetåren utgör en följd av 1926—1928 års riksdagens beslut. I enlighet med dessa beslut har nämligen Kungl. Maj:ts bemyndigat kommerskollegium att bevilja statsunderstöd åt hantverksidkare för utbildande av lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåren 1926/1927—1928/1929, dock högst 75 lärlingar för ett vart av dessa budgetår.

Den av 1926 års riksdag först tillämpade principen om bemyndigande — utan anslagsanvisning — beträffande igångsättande av utbildning av en ny lärlingsgrupp har följts även vid 1929 års riksdag, som för budgetåret 1929/1930 lämnat motsvarande medgivande som för näst föregående budgetår.

Statsunderstöd åt hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier hava utgått med 3,000 kronor för vart och ett av åren 1918—1921, 4,000 kronor för år 1922, 2,000 kronor för budgetåret 1923/1924, 1,000 kronor för ett vart av budgetåren 1924/1925—1927/1928 samt 2,000 kronor för vardera av budgetåren 1928/1929 och 1929/1930. Det å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisade anslaget till befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare slutar sålunda å ett sammanlagt belopp av 40,410 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren, nr 143, av herr *G. A. Larsén* och den andra inom andra kam-

maren, nr 141, av herr *A. Andersson* i Falkenberg m. fl., vari hemställt, att riksdagen måtte besluta

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att enligt av Kungl. Maj:t föreskrivna grunder bevilja statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av högst 100 lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1930/1931,

dels ock till befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 43,945 kronor.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört följande:

»Sveriges hantverksorganisation har under ett flertal år i sin till Kungl. Maj:t ställda ansökan anhållit om ökat anslag till lärlingsutbildningen inom vårt land. Även i sin den 10 augusti 1929 dagtecknade skrivelse om anslag under budgetåret 1930/1931 framföres ånyo denna anhållan, med begäran om att nuvarande antalet lärlingsunderstöd, som är begränsat till högst 75 stycken, måtte utökas till 100 stycken och att motsvarande ökning i anslaget måtte beviljas. Som av Kungl. Maj:ts proposition, nr 1, under tionde huvudtiteln sid. 149—153 framgår, har Kungl. Maj:t icke ansett sig kunna förorda bifall till ovanberörda framställning.

Betydelsen av rekryteringen och yrkesutbildningen inom hantverket torde under senare åren alltmer hava vunnit förståelse inom såväl hantverk som industri. Genom den utveckling, som dessa näringsgrenar under senare tider genomgått, torde för alla deras målmän framstå som en trängande nödvändighet, att yrkeskunnigheten icke allenast bibehålles, utan än ytterligare utvecklas. Genom industriens rationaliseringssträvanden har den praktiska lärlingsutbildningen inom denna näringsgren allt mer och mer lämnats åt sitt öde. För att fylla behovet av kvalificerad arbetskraft drager industrien till sig sådana arbetare som vunnit sin grundläggande yrkesutbildning inom hantverket. Hantverksårens lärlingsutbildning har således fått den dubbla uppgiften att lägga grunden för yrkeskunnigheten icke endast bland sina egna yrkesutövare, utan även i mycket stor utsträckning för den yrkeskunniga arbetarstammen inom industrien. Härutav torde än mera framstå nödvändigheten av att hantverksskåren vinner ökat stöd i sitt betydelsefulla arbete vid lärlingsutbildningen inom de olika yrkena.

Härutöver torde böra erinras om den över allt i vårt land förekommande ungdomsarbetslösheten. Denna ungdom har svårt att vinna anställning, mången gång icke därför att arbete saknas, utan beroende därav, att lärlingsutbildningen är för yrkesutövaren, hantverkaren, en ekonomisk utgift, som hans av hård konkurrens pressade näringsgren icke kan motstå. Han måste därför ofta, ehuru för yrkets fortsatta utveckling varmt intresserad, anställa endast fullt yrkeskunniga arbetare, då detta för honom medför mindre besvär och lämnar bättre ekonomisk av-

kastning. Härutav torde i någon mån den rådande ungdomsarbetslösheten finna sin förklaring.

I nu gällande bestämmelser för statsunderstöd till hantverksmästare för lärlingsutbildning är lärlingstiden fastställd till minst tre år och statsunderstöden till 400 kronor. Av detta utbetalas 125 kronor under första, 100 kronor under andra och 75 kronor vid tredje årets slut. Återstående 100 kronor utbetalas, sedan styrkt blivit att lärlingen genom avlagt prov eller på annat sätt visat sig vara utlärd i yrket. Ett bifall till hantverksorganisationens framställning skulle således för budgetåret 1930/1931 medföra en ökning av härför i statsverkspropositionen under tionde huvudtiteln äskade anslaget 40,820 kronor med 3,125 kronor, eller till 43,945 kronor.

Kommerskollegium, som anmodats yttra sig över Sveriges hantverksorganisationens ovanberörda framställning, giver den också sitt förord och framhåller den stora betydelse, som denna lärlingsutbildning har för såväl hantverk som industri. Kommerskollegium rent av förutsätter betydelsen vara så stor, att den genom erhållande av än högre anslag skulle kunna ytterligare väsentligen utvidgas.»

*Utskottets
yttrande.*

I likhet med departementschefen finner sig utskottet böra tillstyrka, att anslag, motsvarande understöd enligt de fastställda bestämmelserna för de årsgrupper lärlingar, vilkas utbildning jämlikt medgivande av 1927—1929 års riksdagar redan pågår, anvisas å nästkommande budgetårs riksstat. Att, på sätt föreslagits, ett belopp av 3,000 kronor ställes till förfogande för användande till understöd åt hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier, har ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Emellertid anser sig utskottet, med hänsyn till de omständigheter kommerskollegium anfört och motionärerna åberopat för en ökning av lärlingsunderstöden från nuvarande 75 till 100 stycken, icke böra motsätta sig anvisande av det jämförelsevis ringa belopp, som ett bifall till kommerskollegii, av motionärerna understödda framställning skulle komma att medföra för statsverket. Under hänvisning till de skäl, som till stöd för sagda förslag anförts, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förvarande framställning och herrar Larséns och Anderssons i Falkenberg m. fl. ovanberörda motioner, I: 143 och II: 141,

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att enligt av Kungl. Maj:t föreskrivna grunder bevilja statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av högst 100 lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1930/1931; samt

b) till *befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 43,945 kronor.

37:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att såsom bidrag till uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 153—162 i statsrådsprotokollet.

Uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten.
[40.]

Den 27 september 1922 fastställde Kungl. Maj:t stadgar för svenska industriens standardiseringskommission, vars uppgift, bland annat, är att befordra en riktigt avvägd standardisering inom industriell produktion och teknisk verksamhet samt medverka till att härför erforderliga undersökningar och arbeten utföras ävensom att utgöra centralorganisation för standardiseringsarbetena inom landet.

Kommissionen utgöres av en av Kungl. Maj:t utsedd ordförande samt minst 18, högst 24 ledamöter. Av ledamöterna, vilka väljas för en tid av tre år, utses en av envar av cheferna för försvars-, kommunikations- och handelsdepartementen. Övriga ledamöter utses av Sveriges industriförbund, ingenjörsvetenskapsakademien, järnkontoret, svenska teknologföreningen m. fl. sammanslutningar. Kommissionens räkenskaper granskas av två revisorer, av vilka den ene utses av chefen för handelsdepartementet.

Genom beslut av Kungl. Maj:t den 23 maj 1924 tillerkändes kommissionen ett understöd av 25,000 kronor, att utgå från manufakturförslagslånefondens räntemedel med 15,000 kronor under år 1924 och 10,000 kronor under år 1925.

Vidare har riksdagen till uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten anvisat för budgetåret 1925/1926 ett extra anslag av 20,000 kronor, för budgetåret 1926/1927 ett dylikt anslag av 25,000 kronor samt för ett vart av budgetåren 1927/1928, 1928/1929 och 1929/1930 ett dylikt anslag av 35,000 kronor.

Rörande utbetalningen av det för sistnämnda budgetår beviljade anslaget har Kungl. Maj:t meddelat föreskrifter genom beslut den 3 maj 1929, varvid föreskrivits, att ena hälften skulle utbetalas efter den 1 juli samma år och återstoden, sedan kommissionen hos kommerskollegium på ett tillfredsställande sätt styrkt, att från enskilt håll till den industriella standardiseringsverksamhetens befrämjande lämnats antingen bidrag i penningar, utfört arbete eller annan antaglig form eller ock utfästelser om dylikt bidrag till belopp eller värde, motsvarande under budgetåret 1929/1930 minst 150 procent av statsanslaget. Vidare har stadgats skyl-

dighet för kommissionen att senast den 1 oktober 1930 till chefen för handelsdepartementet och kommerskollegium avlämna redogörelse för kommissionens verksamhet under tiden 1 juli 1929—30 juni 1930, vilken redogörelse jämväl skulle innefatta redovisning för de lyftade anslagsmedlens användning.

Utöver nyssnämnda, av riksdagen beviljade anslag har Kungl. Maj:t såsom ytterligare understöd till uppehållande av ifrågavarande verksamhet ur manufakturförslagslånefonden anvisat för budgetåret 1925/1926 ett belopp av 10,000 kronor, för vartdera av budgetåren 1926/1927 och 1927/1928 ett belopp av 15,000 kronor samt för vartdera av budgetåren 1928/1929 och 1929/1930 ett belopp av 17,000 kronor att till kommissionen utbetalas under liknande villkor, som bestämts rörande utbetalningen av riksstatsanslaget.

Kungl. Maj:t har härjämte beviljat vissa ytterligare understöd för standardiseringsarbetets befrämjande, nämligen dels såsom bidrag till resekostnader åt vissa personer för beivrande av kongresser och dylikt, dels till ersättande av utav svenska teknologföreningen förskottade medel till täckande av svenska elektrotekniska kommitténs årsavgifter till den internationella elektrotekniska kommissionen m. m., dels ock såsom bidrag till standardiseringskommissionens deltagande i viss utställning å byggnadsområdet. Slutligen hava under femte huvudtiteln särskilda understöd utgått för arbetet med standardisering av byggnads-material.

Den nu föreslagna förhöjningen av anslaget är föranledd av ifrågasatt utvidgning av standardiseringsarbetet till nya områden.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har vid prövning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag ställt sig synnerligen tveksamt ifråga om behovet och lämpligheten av en höjning av det nu å riksstaten anvisade anslaget för uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten och detta så mycket mer, som de enskilda intressenternas bidrag — enligt vad statsrådsprotokollet utvisar — fastställts till minst 150 procent — mot förut bestämda 100 procent — av det understöd av statsmedel, som tilldelats dem. En rikligare medelstillgång har ju härigenom beretts verksamheten ifråga. Då utskottet emellertid ej vill motsätta sig anvisandet av det äskade anslaget, sker detta under uttalande av den bestämda förväntan, att ytterligare höjning av anslaget icke, åtminstone för den närmaste framtiden, ifrågasättes.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må såsom *bidrag till uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor.

38:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag för verkställande av undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade (punkt 41) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade.

[41.]

Ingenjörsvetenskapsakademien.

39:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag för bedrivande av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet (punkt 43) samt till anskaffande av en anläggning för oljeutvinning ur trä (punkt 44) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet.

Anskaffande av en anläggning för oljeutvinning ur trä.

[43 och 44.]

Diverse.

40:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45) hemställer utskottet,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *tryckningskostnader*, nu 79,928 kronor, med 8 kronor till 79,936 kronor; dock att i anslaget må göras den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Tryckningskostnader.

[45.]

*Kommittéer
och utredningar
genom
sakkunniga.*

*Extra ut-
gifter.*

*Tillfällig
löneförbät-
ring för viss
personal inom
den civila
statsförvalt-
ningen.*

*Dyrtidstillägg
åt befattnings-
havare i sta-
tens tjänst.
[46—49.]*

*Motioner om
anslag till
anordnande
av en företags-
räkning m. m.*

41:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga (punkt 46), till extra utgifter (punkt 47), för beredande av tillfällig löneförbättring åt viss personal inom den civila statsförvaltningen (punkt 48) samt till täckande av kostnader för dyrtidstillägg åt befattningshavare i de till handelsdepartementet hörande ämbetsverk och kårer (punkt 49) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

42:o) Beträffande två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren, nr 44, av herrar *Hj. von Sydow* och *A. Thorberg* och den andra inom andra kammaren, nr 78, av herrar *C. Carleson* och *B. G. Prytz* angående anslag till anordnande av en företagsräkning ävensom två lika-lydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren, nr 186, av herr *J. Pålsson* och den andra inom andra kammaren, nr 299, av herr *J. Jönsson* i Revinge om anslag för fortsatta försök med torvkolning enligt viss ny metod kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Övriga ordinarie anslag.

*Övriga
ordinarie
anslag.*

43:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under tionde huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under tionde huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1930/1931 uppföras med oförändrade belopp.

Stockholm den 28 februari 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, J. L. Widell, J. Nilsson i Malmö, C. P. V. Nilsson i Gränebo, E. J. G. Rosén, N. J. M. Svensson i Kompersmåla, K. V. Rydén, E. A. Lundell, C. G. V. Hammarskjöld, D. A. Petrén, I. Hj. E. Pauli och K. A. W. Björck;

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, C. R. Jansson i Falun, P. Nilsson, i Bonarp, S. Bengtsson i Norup, L. J. Carlsson-Frosterud, O. Olsson i Kullenbergstorp, P. M. Olsson i Blådinge, B. F:son Holmgren, J. Olofsson i Digernäs, O. E. F. Järte, O. Andersson i Höör och C. J. Högström.

Reservation

vid *punkt 15* (patent- och registreringsverket)

av herrar *Rosén*, *Anderson* i Råstock, *Bengtsson* i Norup och *Järte*, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och herrar Almkvists och Schlyters samt C. Ekmans och A. Forssells motioner, I:180 och II:222, må

a) bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid patent- och registreringsverket på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör.....	A 3
20 byrådirektörer	B 28
4 förste byråingenjörer	B 26
2 skrivbiträden	B 2;

b) godkänna följande stat för patent- och registreringsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1930:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	509,190
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättningar m. m., förslagsvis	»	216,970
Renskrivning och skrivmaterialier, fastighetens underhåll, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll, m. m., förslagsvis	»	72,000
Publikationer, efter avdrag av influtna prenumerationsavgifter och dylikt, kungörelser, böcker och tidskrifter samt bindningskostnader, förslagsvis	»	180,000
Återställda registreringsavgifter, förslagsvis	»	16,000
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, förslagsvis	»	2,600
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	»	6,400
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis	»	46,000
Dyrtidstillägg, förslagsvis	»	125,000
		Summa kronor 1,174,160.

samt

c) höja det ordinarie förslagsanslaget till patent- och registreringsverket, nu 1,162,700 kronor, med 11,460 kronor till 1,174,160 kronor.

Verkliga utgifter.

X. Tionde huvudtiteln. Handelsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.			
1	Departementschefen	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, förslagsanslag	136,800	
3	Departementets verksamhet, förslagsanslag		15,900
4	Ökad föredragning i regeringsrätten		10,000
	Säger för departementet	160,800	25,900
B. Centrala verk med underlydande stater.			
Kommerskollegium:			
1	Kommerskollegium, förslagsanslag	538,300	
2	Kommerskollegii verksamhet		11,784
3	Bergsstaten, förslagsanslag	99,500	
Sprängämnesinspektionen:			
4	Inspektionen, förslagsanslag	10,500	
5	Arvode åt en assistent, förslagsanslag		6,800
Statens elektriska inspektion:			
6	Inspektionen, förslagsanslag	30,100	
7	Arvoden åt två assistenter, förslagsanslag		13,600
Fartygsinspektionen:			
8	Inspektionen, förslagsanslag	185,700	
9	Inspektionens verksamhet		100,000
Undervisningsanstalter för sjöfart:			
10	Navigationsskolorna	171,000	
11	Provisorisk avlösningsförbättring för lärare vid navigationsskolorna, förslagsanslag		3,900
12	Navigationslärarkursen, reservationsanslag	2,200	
13	Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart, förslagsanslag	23,000	
14	Radiopejlingsapparater till navigationsskolorna, reservationsanslag		15,000
15	Praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan		15,000
		196,200	33,900
16	Skeppsmättningskostnad, förslagsanslag	40,000	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
Lots- och fyrväsendet:			
17	Lots- och fyrinrättningen, <i>förslagsanslag</i>	*6,310,360	
18	Säkerhetsanstalter för sjöfarten, <i>reservationsanslag</i>		552,000
19	Patent- och registreringsverket, <i>förslagsanslag</i>	1,168,700	
20	Kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings- m. fl. register, <i>förslagsanslag</i>		10,000
21	Försäkringsinspektionen, <i>förslagsanslag</i>	140,000	
22	Statens provningsanstalt, <i>förslagsanslag</i>	329,100	
Säger för centrala verk med underlydande stater		9,048,460	728,084
C. Handel och sjöfart.			
1	Handelshögskolan i Stockholm		40,000
2	Exportstipendier, <i>reservationsanslag</i>		20,000
3	Auktoriserade handelskamrar i riket		24,000
4	Svenska handelskamrar i utlandet		60,500
5	Sveriges allmänna exportförening		20,000
6	Internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik, <i>förslagsanslag</i>		600
7	Ersättning åt sjömanshusen		162,000
8	Läkarundersökning av sjöfolk, <i>förslagsanslag</i>		40,000
9	Arvoden åt två dispaschörsassistenter		4,000
10	Internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten, <i>förslagsanslag</i>		9,500
11	Drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg, <i>förslagsanslag</i>		250,000
12	Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg, <i>reservationsanslag</i>		*1,500,000
13	Internationell byrå i Paris för utställningar, <i>förslagsanslag</i>		* 2,000
Säger för handel och sjöfart			2,132,600
D. Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.			
1	Reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör, <i>reservationsanslag</i>	4,000	
Befrämjande av slöjderna:			
Befrämjande i allmänhet av slöjderna:			
2	Manufakturernas befrämjande	4,000	
<i>Reservationsanslag:</i>			
3	Reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena	21,000	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
4	Reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri 8,000		
5	Reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industri och hantverk 9,500		
6	Reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen 7,500	46,000	
Befrämjande av hemslöjden:			
7	Befrämjande av hemslöjden 15,000		
8	Föreningen för svensk hemslöjd.... 8,000		
9	Svenska slöjdföreningen 10,000	15,000	18,000
		65,000	18,000
10	Arvoden åt torvingenjörer m. m.		20,000
Sveriges hantverksorganisation:			
11	Sveriges hantverksorganisations allmänna verksamhet		4,000
12	Sveriges hantverksorganisations verksamhet genom hantverksinstitutet		7,000
			11,000
13	Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare		43,945
14	Industriella standardiseringsverksamheten		40,000
15	Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, <i>reservationsanslag</i>		* 75,000
Säger för bergsbruk, industri, hantverk och slöjd		69,000	207,945
E. Ingenjörsvetenskapsakademien.			
1	Ingenjörsvetenskapsakademien	40,000	
2	Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet, <i>reservationsanslag</i>		* 90,000
3	Anläggning för oljeutvinning ur trä, <i>reservationsanslag</i>		* 150,000
Säger för ingenjörsvetenskapsakademien		40,000	240,000
F. Diverse.			
1	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	45,000	
2	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	85,000	
3	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	79,936	

* Av Kungl. Majt föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
4	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	* 140,000	
5	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	* 25,000	
6	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>		* 42,000
7	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i>		* 940,000
Säger för diverse		374,936	982,000
Summa		9,693,196	4,316,529

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.